

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

МЕТОДИКА РОБОТИ З ДИТЯЧИМ ХОРОВИМ КОЛЕКТИВОМ

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності: 014.13. Середня освіта (Музичне мистецтво)

Обмеження для вибору: наявність пререквізитів «Методика навчання музичного мистецтва», «Хоровий клас», «Вокал»

Кількість кредитів (годин): 4 (120 год.)

денна: 20 год. – лекції; 28 год. – практичні; 72 – самостійна робота

заочна: 4 год. – лекції; 8 год. – практичні; 108 год. – самостійна робота

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали: https://drive.google.com/drive/folders/1uRIeTl9f1v6oYXelm_4F7Y-gsP2hTFAL?usp=sharing

2. Інформація про викладача

ПІБ: Чеботар Людмила Іванівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: приват-доцент

Кафедра: музичного та образотворчого мистецтв

Робочій e-mail: ludmilacebotar9@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: п'ятниця, 15:00-16:00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Методика роботи з дитячим хоровим колективом» є – вивчення методичної та наукової літератури, аналіз досвіду провідних музичних педагогів і методистів; методи розвитку вокально-хорових навичок на уроках музики, формування загальної та музичної культури дитини у шкільному віці з урахуванням вікових та особистісних якостей дитини.

Метою вивчення дисципліни є: підготовка студентів до майбутньої диригентсько-виконавської діяльності вчителя музики і керівника дитячого хорового колективу.

У **результаті** вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. *Знати:*

- методи та прийоми роботи з дитячим хоровим колективом;
- шляхи формування вокально-хорових навичок;
- методи розучування хорових творів шкільного пісенного матеріалу;
- головні шаблі історичного розвитку в Україні;
- складові елементи вокально – хорової техніки;
- особливості створення дитячих різновікових колективів і організації роботи в них.

2. *Вміти:*

- читати нескладні хорові партитури;
- визначати художньо-образний зміст пісень шкільного репертуару та втілювати його в процесі диригування, пов'язані з добором диригентських засобів для художнього відтворення твору;

- розв'язувати музичні, технічні завдання, пов'язані з доббором диригентських засобів для художнього відтворення твору;
- проявляти творчу ініціативу в інтерпретації музичного образу;
- аналізувати якість хорового звучання, застосовувати різноманітні методи і прийоми роботи з дитячим хоровим колективом;
- володіти методикою роботи над шкільним пісенним матеріалом, хоровими творами для дітей.

3. *Комунікація*

- володіти вмінням професійного спілкування зі слухачем на естраді;
- вміти професійно володіти звукопідсилювальною апаратурою;
- організовувати співпрацю учнів і вихованців та ефективно працювати в команді з естрадного вокалу;
- володіти естрадним вокалом як форми людського існування, цінувати різноманіття та полікультурність світу і керуватися у свої діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;
- оволодіти прийомами звукового відображення різних відтінків психологічного стану людини.
- дати студентам відомості про музичну спадщину всіх часів і народів, її величезні пласти – фольклор, класичну джазову й естрадну музику, залучити до культури співочого виконавства та розвинути художньо-виконавський смак на традиціях попереднього історичного досвіду.

4. *Автономність та відповідальність*

- навчитись вирішувати проблему вокально-педагогічного репертуару, збагачення його для майбутньої практичної роботи;
- навчитись любити та поважати свій голос, дотримуватись усіх норм та правил охорони здоров'я та працездатності вокального апарату;
- створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.

4. *Зміст дисципліни*

Тема 1. Розвиток хорового мистецтва в Україні

Історичні джерела українського хорового співу. Співоче мистецтво XV – XVIII століття. Музична хорова культура України XIX – XX століття. Розвиток дитячого хорового виконавства в стародавні часи. Основні завдання навчання хорового співу в братських школах. Шкільництво і хоровий спів на межі XIX – XX століть на Україні. Відомі дитячі хорові колективи на Україні та області. Сучасні диригенти, які працюють з дитячими хоровими колективами

Тема 2. Хоровий спів як вид виконавського мистецтва

Поняття про хор. Типи хору. Характеристика хорових голосів. Види хорів. Розташування хорових груп в хорі. Способи хорового виконавства. Діапазон голосів хлопчиків та дівчаток, методика роботи над розширенням діапазону. Дикція в хорі. Стрій в дитячому хорі, гармонічний і мелодичний стрій. Особливості орфоєпії учнів середнього шкільного віку, голосні і приголосні звуки, впливи дикції на характеристику співацького звуку. Педагогічні основи спілкування вчителя-диригента з хоровим колективом молодших школярів. Вербальне спілкування диригента з хором. Мануальна техніка диригування, емоційне в процесі спілкування диригента з хором.

Принципи формування принципів підбору вокально-хорових вправ, їх послідовність, роль в розвитку дитячого голосу.

Тема 3. Вокально-хорова техніка та її значення

Дихання основа вокально-хорової техніки звукоутворення. Звукоутворення. Основні засоби формування вокально-хорової техніки, дихання, дикція, звукоутворення та звуковедення в хорі. Методи роботи над інтонацією, строем, ансамблем в процесі виконавства в хоровому колективі молодшого шкільного віку. Регістри голосу, динамічні та темпові показники в роботі з хоровим колективом. Основні закономірності роботи над інтонуванням ступенів мажору, мінору. Робота над розвитком внутрішнього слуху. Принципи роботи над ансамблем в хорі. Темпові та динамічні показники у виконавстві. Вплив темпових та динамічних змін на спосіб звуковедення.

Тема 4. Загальне поняття про ансамбль в хорі. Поняття про хоровий стрій

Унісонний ансамбль. Гармонічний ансамбль. Мелодичний та гармонічний стрій. Типи та види хорів старшокласників. Характеристика голосових вокальних даних хлопців та дівчат старшого шкільного віку. Хори дівчат та юнаків, мішані хорові колективи, фольклорні колективи, хори з народною манерою співу.

Тема 5. Особливості вокально-хорової роботи з дитячим колективом

Створення шкільного хору та організація його роботи. Вокальне виховання у шкільному хорі. Принципи добору репертуару для дитячого хорового колективу. Розвиток багатоголосного співу. Психолого-педагогічні потреби та інтереси школярів. Основні вікові особливості юнацького віку, їх духовні потреби та інтереси, музична естетика.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на індивідуальних заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на індивідуальному занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики». Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту

Не передбачено.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма проміжного контролю: модульна контрольна робота

Форма підсумкового контролю: залік

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів
Методика роботи над ланцюговим диханням	5
Методика роботи над вокальною дикцією	5
Методика роботи над якістю звукоутворення та вокально-хорової звучності	5

Критеріями оцінювання *методики роботи над ланцюговим диханням* є: виконання хорovими партіями тривалих фраз і навіть цілих творів без цезур для взяття повітря.

Методика роботи над вокальною дикцією оцінюється за такими критеріями: хор проспівує довгі голосні та швидко промовляє приголосні, чітко артикулює м'які та тверді приголосні, приглушує при виконанні шиплячі приголосні.

Методика роботи над якістю звукоутворення та вокально-хорової звучності визначається вмінням добирати вправи для розкріпачення нижньої щелепи, хористи співають академічним звуком (заокругленням голосних).

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Теоретичне питання	15
Практичне завдання	15

Критеріями оцінювання *теоретичного питання* є глибокі знання методики роботи з дитячим хоровим колективом, вікових особливостей роботи голосового апарату дитини, фізіологічних особливостей голосового апарату.

Практичне завдання оцінюється за такими параметрами: вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, володіння диригентською технікою, голосом, розвиненим почуттям ритму та гармонічного слуху.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Стефіна Н. В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск II. Частина 1 Навч.-метод. посібник для студентів ВНЗ. / Н. В. Стефіна – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – 229 с.
2. Стефіна Н. В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск II. Частина 2 Навч.-метод. посібник для студентів ВНЗ. / Н. В. Стефіна – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – 286 с.
3. Карпенко Є. В. . Хорове аранжування : Навчально-методичний посібник для студентів музичних факультетів вищих навчальних закладів / Є. В. Карпенко, Н. В. Карпенко. - Суми : Мрія, 2007. – 220 с.
4. Плішка А. В. Хорова музика: хрестоматія з диригування : Навчальний посібник до курсу «Хорове диригування». Вип. 2-й / укл. А. В. Плішка. – Чернівці : Рута, 2007. – 44 с.
5. Духовні твори українських композиторів для дитячого хору a'cappella. Упорядник Л. Дичко. – К.: 2000.
6. Кошиць О. Українські народні пісні для мішаного хору. Упор. О.Мінківський. – К.: Мистецтво,1965.
7. Гадалова І. М. Музика та співи. Методика викладання: навчальний посібник / І. М. Гадалова. – Київ : Вища школа. – 1996. – 425 с.
6. Масол Л. М. Вивчення музики в 1 – 4 класах: навчально-методичний посібник для вчителів / [Л. М. Масол, Ю. О. Очаковська, Л. В. Беземчук, Т. О. Наземнова]. – Х.: Скорпіон, 2003. – 144 с.
8. Михайлова М. Хорова робота в початковій школі / М. Михайлова, О. Шувалова // Мистецтво у школі. – 2003. – №3. – С. 43 – 47.
9. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах: навч. посібник / Е. П. Печерська. – К.: Либідь, 2001. – 272 с.
10. Раввінов О. Роздуми про хори хлопчиків / О. Раввінов // Музика. – 1973. – №2. – С. 27 – 28.
11. Білявський Е. Засвоєння сучасної музичної мови в хорі. – К.: Музична Україна,1984.
12. Чеботар Л.І. Preparing Students for the Development of Musical Talent of the Child in the Process of Vocal and Choral Activity Journal of Danubian Studies and Research. Vol 10, № 2 (2020)– P.172-180.

Затверджено на засіданні кафедри музичного та образотворчого мистецтв
від 06 лютого 2024 р., протокол № 7